

CONSUMUL DE TUTUN PRINTRE ELEVII
CLASELOR A V-A – A XII-A DIN LOCALITĂȚILE
RURALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

*Angela CAZACU-STRATU¹, Victor ZEPCA¹, Zoltan
ABRAM², Veronica GÂSCA¹, Aculina ZAPOROJAN¹,*

¹Laboratorul Sănătatea copiilor și adolescenților,
Centrul Național de Sănătate Publică, Chișinău,
Republica Moldova;

²Universitatea de Medicină și Farmacie
din Târgu Mureș, România

Summary

***Tobacco consumption among pupils from Vth–XIIth grades
from rural areas from Republic of Moldova***

Our study aimed to determine the level of tobacco consumption among students from rural areas in high schools in Republic of Moldova. The earliest age which is mentioned as first consumption of a whole cigarette is less than 9 years (5.6% students). Said that smoke all 30 days of the month preceding the questioning 0.1 % of girls and 4.5% of boys.

Keywords: *smoking, pupils, rural schools*

Резюме

***Потребление табака среди учащихся V-XII классов
сельской местности Республики Молдова***

Наше исследование направлено на определение уровня потребления табака среди учащихся средних школ сельской местности Республики Молдова. Самый ранний возраст, в котором впервые учащиеся курят целую сигарету, является менее 9 лет (5,6% учащихся). Отметили, что курят на протяжении всех 30 дней месяца, предшествующего опросу 0,1% девочек и 4,5% мальчиков.

Ключевые слова: *курение, школьники, сельские школы*

Introducere

Fumatul – obicei comportamental profund dăunător sănătății – se plasează pe primul loc pe scara componentelor stilului de viață. Fiind foarte răspândit, fumatul reprezintă una dintre cele mai extinse

forme de toxicomanie. El este cauza multor maladii grave, cum ar fi o serie de localizări ale cancerului, bolile pulmonare cronice, bolile cardiovasculare și unele boli digestive [3; 4; 6].

Fumatul este o componentă a modului nesănătos de viață ce se face vinovat de îmbolnăvirile grave și cheltuielile enorme pentru tratarea bolilor provocate sau agravate de fumat, de pierderile în volumul de producție cauzate de reducerea capacității de muncă, de pierderile de vieți omenești, în special în vârste active, cu afectarea stării familiilor și a societății în genere. Nu este estimat pe deplin impactul real al daunelor individuale și sociale provocate de fumat. Ziua Mondială fără Tutun a fost declarată 31 mai [1; 2; 5].

Această deprindere vicioasă se formează încă din copilărie. Consumul de tutun în rândul copiilor și al tinerilor este considerat de specialiști ca "boală pediatrică", iar în unele zone ale lumii putem vorbi chiar despre o "epidemie pediatrică". În lume, majoritatea fumătorilor au debutat înainte de 18 ani și se observă o tendință de diminuare a diferenței dintre cele două sexe, fetele începând să fumeze din ce în ce mai mult și la vârste din ce în ce mai mici. Se apreciază că dacă trendul actual continuă, în jur de 250 de milioane dintre copiii și tinerii de azi vor muri ca urmare a consumului de tutun pe parcursul vieții, majoritatea fiind în țările în curs de dezvoltare. Asociația Americană a specialiștilor în pneumologie estimează că în fiecare minut 4800 de adolescenți trag primul fum de țigara din viața lor. Dintre acești 4800 de adolescenți, circa 2000 vor deveni fumători înrăiți [7; 8].

Materiale și metode

Eșantionul studiului a cuprins 783 de elevi din clasele a V-VIII-a (băieți – 358, fete - 425) și 742 elevi din clasele a IX-XII-a (băieți – 313, fete – 419) din 10 licee din localitățile rurale de la nordul, centrul și sudul Republicii Moldova. Instrumentul de studiu a constituit două chestionare. Primul chestionar destinat claselor a V-VIII-a a cuprins 5 întrebări referitor la consumul de tutun de tip închis și al doilea chestionar, destinat claselor a IX-XII-a, a încadrat 9 întrebări referitor la consumul de tutun în rândul elevilor.

Rezultate și discuții

Rezultatele chestionării indică faptul că elevii din clasele a V-VIII-a, ce au fumat o țigară întreagă, sunt în proporție de 6% fete și 30,2% băieți, iar cei din clasele a IX-XII sunt 10% fete și 59,9% băieți. Cota celor ce au încercat să fumeze crește odată cu vârsta (figura 1).

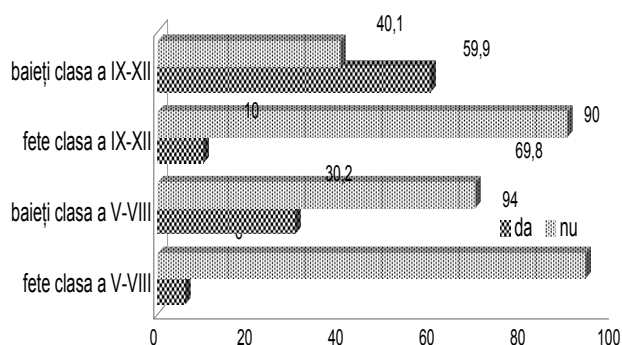

Fig. 1. Proporția elevilor ce au fumat o țigară întreagă (%)

Vârsta la care elevii au fumat o țigară întreagă pentru prima dată este pentru 1,8% fete mai mică de 9 ani, pentru 1,9% fete – de 13-14 ani, pentru 1,8% fete – de 15-16 ani, iar pentru 1,2% fete – de 17-18 ani. Băieții ce au trecut prin această experiență constituie 10,4% la mai puțin de 9 ani, o cotă de 10,1% – la vârsta de 15-16 ani, iar 7,3% – la vârsta de 11-12 ani. Astfel, evidențiem două praguri critice de vârstă a elevilor care au încercat să fumeze și care coincid cu dezvoltarea fizică: la mai puțin de 9 ani și la 13-15 ani atât pentru fete, cât și pentru băieți (figura 2).

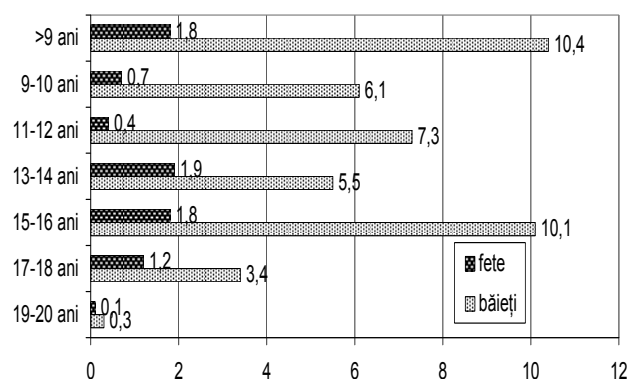

Fig. 2. Răspunsul elevilor la întrebarea „La ce vârstă ai fumat o țigară întreagă pentru prima dată?” (%)

Au fumat în mod regulat câte cel puțin o țigară pe zi timp de 30 de zile 1,4% fete din clasele gimnaziale și 2,2% din clasele liceale. Se observă o creștere mult mai bruscă în rândul băieților: de la 7,3% în clasele gimnaziale la 21,1% în clasele liceale.

Din elevii supuși anchetării, jumătate din fetele și băieții claselor a V-XII au afirmat că au început să fumeze în mod regulat la mai puțin de 9 ani (1,2% fete și 4,2% băieți). La 11-12 ani au început să fumeze în mod regulat 0,2% fete și 2,5% băieți, iar cei care au început să fumeze în mod regulat la 15-16 ani constituie 0,2% fete și 4,2% băieți. Au început să fumeze în mod regulat la 17-18 ani 0,2% fete și 2,9% băieți. S-a constatat că vârsta la care cei mai mulți elevi încep să fumeze în mod regulat este de până la 9 ani și de 15-16 ani.

La întrebarea „În ultimele 30 de zile câte zile ai fumat?” 1,2% fete și 6,9% băieți au răspuns „1-2

zile”, elevii ce au fumat zilnic sunt în proporție de 0,1% fete și 4,5% băieți. O cotă de 0,1% fete și 1,2% băieți au fumat 3-5 zile în ultimele 30, și aceeași cotă atât de fete, cât și de băieți au fumat 6-9 zile în ultima lună. S-a observat o pondere mare a celor care fumează ocazional, atât în rândul fetelor, cât și în rândul băieților.

Întrebând liceenii referitor la cauza ce îi determină să fumeze (figura 3), 36,8% fete au afirmat că fumează pentru a depăși situațiile de conflict în familie, la școală sau cu prietenii, un alt motiv este pentru a nu crea o opinie separată (26,3%). Băieții într-o proporție mai mare fumează pentru buna dispoziție (44,4%), pentru a nu crea o opinie separată (22,2%) și pentru a depăși situații conflictuale în familie la școală sau cu prietenii (17,3%).

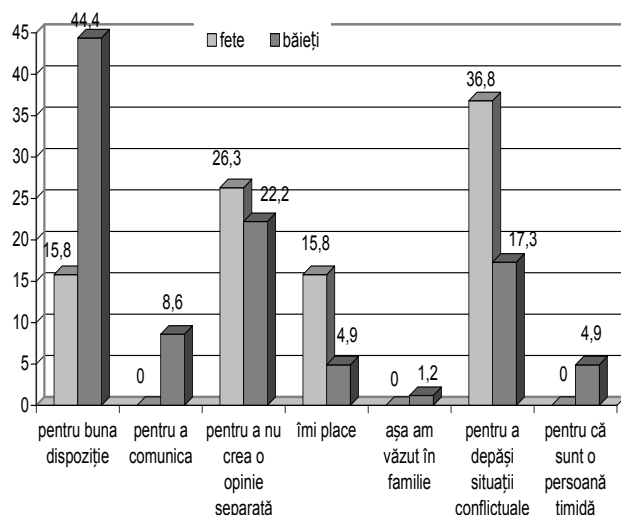

Fig. 3. Motivele tabagismului la liceeni (%)

Locurile unde cel mai des fumează liceenii sunt discotecile, barurile și restaurantele (35,3% fete și 48,1% băieți) (figura 4). Pe stradă fumează o cotă de 40,5% băieți și doar 5,9% fete. Școala rămâne un loc unde se fumează frecvent, în special în rândul băieților (22,8%), din fete nici una nu a declarat că fumează la școală (0%). Ponderea celor care fumează acasă rămâne foarte înaltă, astfel ¼ din cei fumători au recunoscut că fumează acasă atât în rândul fetelor (23,5%), cât și în rândul băieților (26,6%). Mai mult de jumătate din fetele fumătoare au declarat că mai frecvent fumează în alte locuri (64,7%).

O cotă mare de elevi fumează cu prietenii (77,8% fete și 88,9% băieți), cu colegii fumează 16,7% fete și 30,9% băieții, iar singuri – 22,2% fete și 27,2% băieți (figura 5).

O problemă actuală pentru Republica Moldova este accesibilitatea crescută a țigărilor, chiar și pentru minori: 43,6% dintre fete și 53,8% băieți au declarat că la cumpărarea țigărilor nu li se cere să dovedească ce vârstă au.

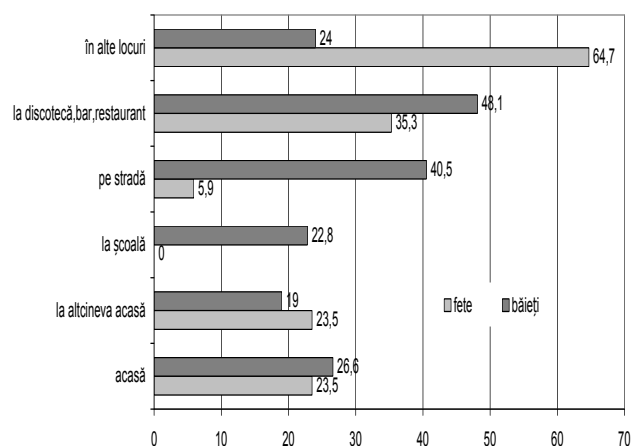

Fig. 4. Locurile în care adolescenții fumează cel mai des (%)

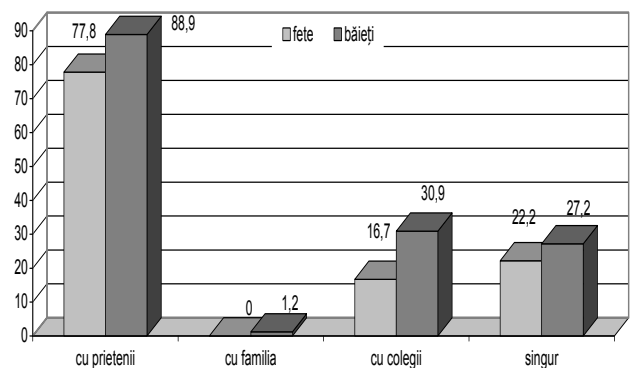

Fig. 5. Persoanele cu care elevii claselor IX-XII-a fumează mai des (%)

Concluzii

- Extinderea comportamentului vicios – consumul de tutun – are o legitate clară: crește odată cu vârsta.
- Motivele principale ce determină tinerii să fumeze sunt: pentru a depăși situațiile de conflict în familie, la școală sau cu prietenii; pentru a nu crea o opinie separată sau pentru buna dispoziție.
- Cel mai des se fumează în baruri, discoteci și restaurante.

Bibliografie

1. Friptuleac Grigore. *Ecologie umană*. Chișinău: Medicina, 2006, 296 p. ISBN 978-9975-918-55-8.
2. Gramma Rodica, Spinei Larisa, Bivol Angela, Jemna Stella. *Analiza stării de sănătate a populației Republicii Moldova prin prisma indicatorilor statistici pentru perioada anilor 2005-2009*. Studiu elaborat în cadrul Proiectului „Consolidarea Sistemului Statistic Național”, PNUD Moldova, Chișinău, 2010.
3. Ețco Constantin, Calmîc Varfolomei, Bahnarel Ion. *Promovarea sănătății și educația pentru sănătate*. Chișinău: Editura Epigraf, 2013, 600 p. ISBN 978-9975-125-30-7.
4. Zanoschi Georgeta. *Sănătate Publică și Management Sanitar*. Iași: Edit: DAN, 2003, 320 p. ISBN 973-8365-13-9.

5. DSPB. Comunicat de presă – Ziua Mondială fără Tutun. București, 2012.<http://www.dspb.ro/diverse/20120528-ziua-antitutun-2012.pdf>
6. *Volcovschi Olga. Modul sănătos de viață – factor determinant al sănătății. Fă-ți corect alegerea!*. CMSP <http://cspchisinau.md/ro/de-toate-pentru-toti/607-modul-sntos-de-via-factor-determinant-al-sntii-f-i-corect-alegerea>
7. Slavu Daniela. *Adolescenții și fumatul*. București, 2008. <http://www.desprecopii.com/info-id-1447-nm-Adolescentii-si-fumatul.htm>
8. Vacarciuc Olga, Costin Tatiana. *Rezultatele studiului național privind consumul de alcool, droguri și tutun în rândul elevilor din Republica Moldova (ESPAD 2011)*. Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Centrul Național de Management în Sănătate.